

Digitale didactiek

Leren

Steeds meer basisscholen maken gebruik van digitale schoolborden. Audiovisueel zijn er spectaculaire effecten mee te bereiken. Maar hoe kun je dit hulpmiddel het beste gebruiken in de les?

Tekst: Mirjam Janssen

Bij technologische vernieuwingen zie je dat er altijd even tijd nodig is om een goede toepassing te vinden', zegt Robert Jan Simons, hoogleraar didactiek in digitale context aan de Universiteit Utrecht. 'Computers werden eerst vooral als typemachine gebruikt. Bij digitale schoolborden zie je nu dat ze vooral worden ingezet als presentatiemiddel, terwijl ze ook heel goed interactief te gebruiken zijn. Per vakgebied en per leerjaar zullen leerkrachten moeten ontdekken hoe ze het bord kunnen inzetten.'

De Valkenburgschool in Heemstede heeft al veel van die functies onder de knie. 'Sinds twee jaar beschikken wij over vier digiborden', zegt Esther van Dokkum, leerkracht in groep 8. 'De bediening is niet ingewikkeld, iedereen kan het leren.'

Filmpjes Met een digibord kun je de lessen diepgang geven, vindt Van Dokkum. 'Ik kan veel meer laten zien en horen dan voorheen. Bij de zaakvakken bijvoorbeeld werken we met filmpjes van klasstev.nl die aansluiten bij onze lesmethode. Als ik een nieuw onderwerp ga behandelen voor bijvoorbeeld natuur, geschiedenis of aardrijkskunde, laat ik eerst een filmpje zien. De kinderen kunnen zich er dan meteen veel meer bij voorstellen. Laatst hadden we het over de Middeleeuwen. Toen heb ik een reportage van het Jeugdjournaal over het Archeon laten zien. De leerlingen konden zich daarna de ontberingen in de Middeleeuwen veel beter voorstellen. Je kunt het beeld ook

even stopzetten en zelf een toelichting geven.' Het digibord is in principe in iedere les te gebruiken. 'Als ik spelling geef en de leerlingen kennen een woord niet, laat ik in een mum van tijd een plaatje zien. Bij uitleg over vormen en dimensies gebruik ik de webcam: ik projecteer het onderwerp op het digibord.'

Pluspunten Van Dokkum bestrijdt dat lesgeven met een digibord meer voorbereidingstijd vergt. 'Het kost me juist minder tijd. Ik gebruik informatie van verschillende sites en via Google vind ik ook van alles. Ik hoef niet meer naar de bibliotheek en plaatjes die ik wil laten zien, komen veel duidelijker over dan wanneer ik een boek ophoud. Af en toe geef ik een speciale les en maak een extra mooie presentatie. Laatst heb ik een muziekles

gegeven over de Beatles, met extra veel foto's, filmpjes en geluidsopnames.' Deze lessen slaat Van Dokkum op zodat ze deze het jaar daarop weer kan gebruiken. Ze wisselt ook lessen uit met collega's. Sinds vorig jaar laat Van Dokkum de kinderen zelf presentaties geven. 'Ik heb nog nooit zulke goede spreekbeurten gehad. Ik had ze geleerd dat ze alleen steekwoorden mochten aangeven op hun Powerpoint-presentatie en dat ze verder uit het hoofd moesten spreken. Dat lukt nu ook. Mijn ervaring is dan ook niet dat kinderen passief worden van het digibord. Integendeel, ze gaan juist meer meedoen.'

Complete lesmethode In het voortgezet onderwijs bestaat inmiddels een innovatieplatform waar docenten zelfgemaakte digitale lesmethodes uitwisselen.

Voor het primair onderwijs geldt dat nog niet, meent Robert Jan Simons. De Valkenburgschool wisselt vooral materiaal en ervaringen uit met scholen uit dezelfde scholengroep, maar niet met andere. De uitgevers beginnen zich ook te verdiepen in dit gat in de markt. ThiemeMeulenhoff is de eerste met een volledige methode voor het digibord: 'Take it easy' voor Engels in het basisonderwijs. De Valkenburgschool behoort tot de eerste gebruikers. 'Het is een complete methode', zegt Van Dokkum. 'Als je hem aanklikt verschijnt de digiteacher, een mevrouw of meneer die alles uitlegt in onberispelijk Engels. De digitale les begeleidt de leerlingen stap voor stap door de oefeningen. Je kunt met de methode samen de oefeningen uit het boek nakijken. Er zitten er filmpjes, spelletjes en liedjes bij. Ook karaoke-liedjes, wat de leerlingen erg leuk vinden.'

Persoonlijk contact Van Dokkum is zonder meer enthousiast. Of de resultaten van haar leerlingen door het digibord zijn verbeterd, vindt ze moeilijk te zeggen. 'De leerlingen leren nu iets door het te zien en te horen. Ik kan me voorstellen dat de stof daardoor beter blijft hangen. Maar bewijzen daarvoor heb ik nog niet.' Ze wijst op de beperkingen van audiovisuele methodes. 'Ik zou niet bij iedere les een digiteacher willen inschakelen. Juffen en meesters blijven nodig om zelf uitleg te geven en om na te gaan of leerlingen de stof echt hebben begrepen. Met onze taalmethode kunnen leerlingen zelfstandig dictees maken en het programma geeft zelfs aan welke fouten er gemaakt zijn. Maar ik controleer ook zelf welke fouten ze maken en welke uitleg ze nog nodig hebben. Ik wissel het werken met het digibord en de gewone lessen af. Uiteindelijk kan een bord dat persoonlijk contact niet overnemen.'

Beeld

Tijdens het werken met het digibord hoeft het lokaal niet te worden verduisterd, alleen de luxaflex sluiten is voldoende. Het geeft een rustig beeld dat ook langdurig geprojecteerd kan worden, bijvoorbeeld als er een oefening op staat.

Kijk voor do's en don'ts, sites en extra informatie op www.prima-online.nl